

U S T A W A

z dnia ... 2019 r.

o Obywatelskiej Radzie Mediów

Art. 1. Ustawa określa zadania, kompetencje i organizację Obywatelskiej Rady Mediów, zwanej dalej „Radą”, oraz zasady i tryb powoływania jej członków.

Art. 2.

1. Rada jest organem właściwym w sprawach powoływania i odwoływania składów osobowych organów jednostek publicznej radiofonii i telewizji oraz Polskiej Agencji Prasowej, zwanych dalej „spółkami”, oraz w innych sprawach określonych w ustawie.

2. Zadania, o których mowa w ust. 1. Rada wykonuje, kierując się potrzebą zapewnienia rzetelnego wypełniania przez spółki ich ustawowych zadań oraz ochrony ich samodzielności i niezależności redakcyjnej.

Art. 3.

W skład Rady wchodzi:

- 1) po jednym przedstawicielu każdego z sejmików wojewódzkich, wybieranym przez prezydium sejmiku,
- 2) po jednym przedstawicielu każdego z klubów poselskich i klubów parlamentarnych,
- 3) przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
- 4) przedstawiciel Rzecznika Praw Obywatelskich,
- 5) przedstawiciel Ministerstwa Kultury,
- 6) po jednym przedstawicielu każdego z uniwersytetów klasycznych (nieprzymiotnikowych) oraz uniwersytetów artystycznych, wybieranym przez senat uniwersytetu,
- 7) przedstawiciel pracodawców wybierany przez krajowe organizacje pracodawców skupione w Radzie Dialogu Społecznego,
- 8) przedstawiciel pracowników wybierany przez krajowe związki zawodowe reprezentowane w Radzie Dialogu Społecznego,
- 9) przedstawiciel Rady Organizacji Pozarządowych przy Ministerstwie Kultury,
- 10) trzech przedstawicieli organizacji pozarządowych wybieranych przez przedstawicieli organizacji pozarządowych w Radzie Pożytku Publicznego,
- 11) przedstawiciel osób z niepełnosprawnościami wybierany przez Komisję Ekspertów ds. Osób z Niepełnosprawnością,

12) po jednym przedstawicielu każdej z mniejszości narodowych, etnicznych i językowych w Polsce, każdy wybierany przez największą instytucję reprezentującą daną mniejszość.

Art. 4. Kadencja członka Rady trwa 4 lata.

Art. 5.

1. Członkiem Rady może zostać osoba, która:

- 1) posiada obywatelstwo polskie;
- 2) wyróżnia się wiedzą i doświadczeniem w sprawach związanych z zadaniami i działaniem mediów;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione z winy umyślnej.

2. Członkostwa w Radzie nie można łączyć z:

- 1) pełnieniem funkcji w organie władzy wykonawczej;
- 2) członkostwem w organie jednostki samorządu terytorialnego;
- 3) zatrudnieniem w administracji rządowej lub samorządowej;
- 4) zatrudnieniem w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) członkostwem w Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji lub zatrudnieniem w jej biurze.

3. Członkiem Rady nie może być osoba posiadająca udziały lub akcje spółki albo w inny sposób uczestnicząca w podmiocie będącym dostawcą usługi medialnej czy producentem radiowym lub telewizyjnym.

Art. 6.

1. Marszałek Sejmu stwierdza powołanie członków Rady na podstawie decyzji podmiotów określonych w art. 3.

2. Marszałek Sejmu wyznacza 14-dniowy termin na podjęcie decyzji przez podmioty określone w art. 3, przypadający nie wcześniej niż na 2 miesiące przed upływem kadencji członka Rady i nie później niż na 30 dni przed upływem kadencji członka Rady. W przypadku odwołania członka Rady, Marszałek Sejmu wyznacza termin na podjęcie decyzji przez podmioty określone w art. 3 nie później niż 14 dni od odwołania członka Rady.

3. Jeżeli podmiot wskazany w art. 3 nie skorzystał z prawa wyboru członka Rady, Rada działa w pomniejszonym składzie.

Art. 7.

1. Wygaśnięcie członkostwa w Radzie przed upływem kadencji następuje w przypadku:

- 1) śmierci;
- 2) zrzeczenia się funkcji;
- 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione z winy umyślnej;
- 4) złożenia niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego, stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem sądu.

2. Wygaśnięcie członkostwa w Radzie stwierdza organ, który członka wybrał lub powołał.

3. Organ, który wybrał albo powołał członka Rady, odwołuje go przed upływem kadencji w przypadku:

- 1) naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 5 ust. 2 lub 3;
- 2) choroby trwale uniemożliwiającej pełnienie funkcji.

Art. 8.

1. W pełnieniu swojej funkcji członek Rady jest niezależny i powinien kierować się dobrem publicznym.

2. Członek Rady jest obowiązany do składania Marszałkowi Sejmu oświadczenia o swoim stanie majątkowym na zasadach określonych w art. 10 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. z 2017 r. poz.1393).

Art. 9.

1. Pracami Rady kieruje Przewodniczący Rady.

2. Przewodniczącemu Rady wybierają ze swojego grona i odwołują członkowie Rady.

Art. 10.

1. Posiedzenia Rady zwołuje Przewodniczący Rady.

2. Rada podejmuje uchwały bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy członków Rady.

3. Szczegółowy tryb prac Rady określa regulamin Rady.

Art. 11.

Rada jest uprawniona do wglądu w sprawy spółki. W tym zakresie Radzie przysługują uprawnienia, jakie ustawa i statut spółki przyznają radzie nadzorczej.

Art. 12.

1. Rada przedstawia corocznie do 31 marca Sejmowi, Senatowi, Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesowi Rady Ministrów oraz Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji, a także podaje do wiadomości publicznej pisemną informację o swojej działalności w poprzednim roku.

2. Sejm i Senat rozpatrują informację, o której mowa w ust. 1, łącznie z corocznym sprawozdaniem składanym przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2017 r. poz. 1414 z późn. zm.).

3. Organy, o których mowa w ust. 1 mogą zgłaszać uwagi do informacji, o której mowa w ust. 1.

4. Rada jest obowiązana ustosunkować się do uwag, o których mowa w ust. 3, w ciągu 30 dni od dnia doręczenia Przewodniczącemu Rady uwag odpowiednio przez Marszałka Sejmu, Marszałka Senatu, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesa Rady Ministrów lub Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji. Każdy członek Rady może dołączyć do stanowiska Rady w tej sprawie zdanie odrębne.

Art. 13.

1. Członkowi Rady przysługuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości połowy przeciętnego wynagrodzenia, a w przypadku Przewodniczącego Rady – półtorakrotności przeciętnego wynagrodzenia ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 z późn. zm.).

2. Wysokość wynagrodzenia podlega zmianie, począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym ostatecznie dokonano ogłoszenia, o którym mowa w ust. 1.

3. Członek Rady ma prawo do zwrotu uzasadnionych kosztów podróży związanych z pełnieniem obowiązków na zasadach określonych w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej.

4. W zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu do członków Rady stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące członków rad nadzorczych.

Art. 14.

1. Obsługę administracyjno-organizacyjną Rady zapewnia Kancelaria Sejmu.

2. Koszty funkcjonowania Rady obejmujące wydatki na pokrycie świadczeń przysługujących członkom Rady na podstawie art. 14 oraz koszty związane z obsługą, o której mowa w ust. 1, są pokrywane z budżetu państwa ze środków, których dysponentem jest Szef Kancelarii Sejmu.

Art. 15.

W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.2)) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 13 po pkt 7 dodaje się pkt 7a w brzmieniu:

„7a) przychody otrzymywane przez członków Obywatelskiej Rady Mediów;”;

2) w art. 21 w ust. 1 po pkt 17 dodaje się pkt 17a w brzmieniu:

„17a) kwoty stanowiące zwrot kosztów przysługujący członkom Obywatelskiej Rady Mediów;”.

Art. 16.

W ustawie z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2016 r. poz. 639) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 27 w ust. 3 wyrazy „Rada Mediów Narodowych” zastępuje się wyrazami „Obywatelska Rada Mediów”;

2) w art. 28:

a) w ust. 1e wyrazy „Rada Mediów Narodowych” zastępuje się wyrazami „Obywatelska Rada Mediów”,

3) w art. 28a:

a) w ust. 1 wyrazy „Rada Mediów Narodowych” zastępuje się wyrazami „Obywatelska Rada Mediów”,

b) w ust. 4 wyrazy „Rada Mediów Narodowych” zastępuje się wyrazami „Obywatelska Rada Mediów”;

4) w art. 29 ust. 1a i 1b wyrazy „Rady Mediów Narodowych” zastępuje się wyrazami „Obywatelskiej Rady Mediów”;

5) w art. 30:

a) w ust. 3 wyrazy „za zgodą Rady Mediów Narodowych” zastępuje się wyrazami „za zgodą Obywatelskiej Rady Mediów”,

b) w ust. 5 wyrazy „Rada Mediów Narodowych” zastępuje się wyrazami „Obywatelska Rada Mediów”;

6) w art. 31 b. wyrazy „Radzie Mediów Narodowych” zastępuje się wyrazami „Obywatelskiej Radzie Mediów”.

7) w art. 32 wyrazy „Rady Mediów Narodowych” zastępuje się wyrazami „Obywatelskiej Rady Mediów”.

Art. 17.

W ustawie z dnia 31 lipca 1997 r. o Polskiej Agencji Prasowej (Dz. U. poz. 687 oraz z 2007 r. poz. 47) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4:

a) w ust. 7a w wyrazy „Radzie Mediów Narodowych” zastępuje się wyrazami „Obywatelskiej Radzie Mediów”;

2) w art. 6 w ust. 1 wyrazy „Radzie Mediów Narodowych” zastępuje się wyrazami „Obywatelskiej Radzie Mediów”;

3) w art. 7:

w ust. 5 wyrazy „Rady Mediów Narodowych” zastępuje się wyrazami „Obywatelskiej Rady Mediów”;

4) w art. 8:

a) w ust. 2 wyrazy „Rada Mediów Narodowych” zastępuje się wyrazami „Obywatelska Rada Mediów”,

5) w art. 9:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rada Nadzorcza, powoływana przez Obywatelską Radę Mediów, liczy 3 członków.”.

6) w art. 10 w ust. 1 wyrazy „Rada Mediów Narodowych” zastępuje się wyrazami „Obywatelska Rada Mediów”.

Art. 18.

1. Marszałek Sejmu zwołuje pierwsze posiedzenie Rady w terminie do 14 dni od dnia wyboru albo powołania ostatniego członka Rady.

2. Wynagrodzenie, o którym mowa w art. 13 ust. 1 przysługuje od pierwszego dnia miesiąca, w którym odbyło się pierwsze posiedzenie Rady.

Art. 19.

Przed dniem zebrania się Rady na pierwsze posiedzenie, w sprawach niecierpiących zwłoki czynności ustawowo zastrzeżone dla Rady dokonuje minister właściwy do spraw Skarbu Państwa.

Art. 20.

1. Niezwłocznie po dniu zebrania się Rady na pierwsze posiedzenie minister właściwy do spraw Skarbu Państwa zwoła nadzwyczajne walne zgromadzenia spółek w celu dostosowania ich statutów do zmian wynikających z niniejszej ustawy.

2. Organy spółek działają w składzie istniejącym w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy do czasu zmian dokonywanych na podstawie ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji oraz ustawy z dnia 31 lipca 1997 r. o Polskiej Agencji Prasowej bądź zmienionego statutu spółki.

3. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy wygasają mandaty dotychczasowych rad programowych spółek, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. Rady programowe spółek działają w dotychczasowym składzie do czasu powołania rad programowych na podstawie przepisów ustawy zmienianej w art. 17 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 21.

Traci moc ustawa z dnia 22 czerwca 2016 r. o Radzie Mediów Narodowych.

Art. 22.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 19, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. Potrzeba i cel wydania ustawy

Powołanie Obywatelskiej Rady Mediów w miejsce Rady Mediów Narodowych jest niezbędnym krokiem do przywrócenia pluralizmu polskim mediom publicznym. Media we współczesnym świecie pełnią niezwykle odpowiedzialną funkcję - kształtują opinię publiczną, to na podstawie ich przekazu obywatele oceniają wszelkie wydarzenia, szczególnie polityczne.

II. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana

Od dłuższego czasu obserwujemy, jak nieobiektywny i często przekłamany obraz rzeczywistości przedstawiany przez media publiczne wpływa na nastroje społeczne w Polsce. Podziały wewnątrz państwa czy negatywne nastawienie wobec mniejszości, innych narodów, religii czy organizacji to tylko dwa przykłady zachowań społecznych, na które wpływ mają media.

Rada Mediów Narodowych nie spełnia swojej podstawowej funkcji. Nie zapobiegła wzmożeniu fali mowy nienawiści, która dewastuje polskie społeczeństwo. Rada powinna dbać o najwyższy poziom informacji wśród mediów publicznych oraz stać na straży zasad, których łamanie Rada Mediów Narodowych ignoruje. Organ ten powinien być gwarantem sprawiedliwego wobec wszystkich grup społecznych (w tym mniejszości) przekazu.

III. Różnice pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Z tego względu koniecznym utworzenie nowej, apolitycznej Rady, dzięki której realizacja wyżej wymienionych celów będzie możliwa. Zapewnienie pluralizmu i wyższej jakości kontroli mediów publicznych będzie możliwe dzięki wprowadzeniu innowacji takich jak zróżnicowanie składu Rady. W jej skład wchodzić będą przedstawiciele wielu środowisk, tym samym gwarantując przestrzeganie jednej z głównych zasad, którymi powinny kierować się media publiczne - obiektywizmu. W skład Rady wejdą nie tylko polityczni przedstawiciele każdego klubu poselskiego i parlamentarnego, ale także środowiska akademickie, pozarządowe oraz co najważniejsze - reprezentanci mniejszości oraz grup wykluczonych.

Taki dobór składu Rady będzie w stanie faktycznie nadzorować przestrzeganie przez media publiczne podstawowych zasad oraz niezależności redakcyjnej.

IV. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

1. Skutki społeczne

Realizacja misji publicznej jest celem instytucji, a ich wyróżnikiem – dbałość o kulturę języka polskiego, wysokie standardy etyczne i profesjonalne oraz jakość przekazów. Tym samym Rada ma zagwarantować przejrzysty i rzetelny przepływ informacji w mediach, dbałość o rzetelne przedstawienie mniejszości i grup wykluczonych. Istotnym skutkiem będzie mniejsza obecność mowy nienawiści.

2. Skutki gospodarcze:

Projekt nie przewiduje żadnych skutków gospodarczych.

3. Skutki finansowe:

Projekt przewiduje skutki finansowe wynikające z konieczności sfinansowania wynagrodzeń członków Rady.

4. Skutki prawne:

Projekt zakłada wycofanie obowiązującej ustawy o Radzie Mediów Narodowych.

V. Źródła finansowania, jeżeli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego

[...]

VI. Założenia projektów podstawowych aktów wykonawczych

Projekt nie przewiduje wydania nowych aktów wykonawczych.

VII. Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Projekt nie jest niezgodny z prawem unijnym.